

e-ISSN: 2630-6417

International Journal Of Social,
Humanities And Administrative
Sciences (JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8
Issue: 51
Year: 2022
Pp: 589-602

Arrival
2 March 2022
Published
30 April 2022

Article ID
61788
Article Serial Number
15

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.61788>

How to Cite This Article
Gökçe, E. (2022). "İznik Tarzı Lachenal Seramikleri", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 8(51):589-602.

International Journal Of Social, Humanities
And Administrative Sciences is licensed
under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-
reviewed international journal.

İznik Tarzı Lachenal Seramikleri ¹

Iznik Style Lachenal Ceramics

Ezgi GÖKÇE

Doçent, Uşak Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, Uşak/Türkiye

ÖZET

İnsanlık tarihinin izlerinin takip edilebildiği en önemli kültürel ürünlerin başında seramik gelmektedir ve aynı zamanda seramik yüzyıllar boyunca kültürlerarası etkileşimin yoğun olarak yaşandığı sanat alanıdır. Osmanlı Döneminde İznik’de üretilen seramikler bünyeleri, dekorlarında kullanılan renkler ve motifler ile büyük beğeni toplamışlardır. İznik seramikleri Avrupa’da 19. yüzyılda ilgi çekmeye devam etmiş ve benzerleri üretilmiştir. Avrupa’da başta Fransa, İngiltere ve İtalya gibi ülkelerde Doğu’ya artan ilginin etkisi ile seramik sanatçıları Doğu seramikleri etkisi ile üretimler yapmışlardır. Bu çalışmada İznik seramiklerine benzer üretim yapmış Edmond Lachanel, Raoul Lachanel ve Jaques Lachanel Seramikleri ele alınmıştır. Lachanel’ler Fransa’da Oryantalizm döneminde doğuya ilgi arttığı zamanlarda İznik seramiklerinden kopyalar üretmişlerdir. Birçok sanat alanına ve seramiğe olan ilgi ve becerileri ile birçok eser ortaya çıkarmışlardır. Araştırmada görseller üzerinden bu eserlerin tasarımları incelenmiş ve benzerleri ile karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İznik Seramikleri, Lachanel Seramikleri, Oryantalizm, Sanayi Devrimi

ABSTRACT

Ceramics is one of the most important cultural products in which the traces of human history can be traced, and at the same time, ceramics is an art field where intercultural interaction has been experienced intensely for centuries. The ceramics produced in Iznik during the Ottoman Period were highly appreciated with their structure, colors and motifs used in their decorations. Iznik ceramics continued to attract attention in Europe in the 19th century and similar ones were produced. In Europe, especially in countries such as France, England and Italy, with the effect of increasing interest in the East, ceramic artists made productions with the effect of Eastern ceramics. In this research, Edmond Lachanel, Raoul Lachanel and Jaques Lachanel Ceramics, which produced similar products to Iznik ceramics, were discussed. Lachanels produced copies of Iznik ceramics in France during the Orientalism period when interest in the east increased. They have produced many works with their interest and skills in many fields of art and ceramics. In the research, the designs of these works were examined through the visuals and compared with the similar ones.

Key words: Iznik Ceramics, Lachanel Ceramics, Orientalism, Industrial Revolution

1. GİRİŞ

Osmanlı Dönemi’nde İznik seramik ve çinilerinin en iyi örneklerinin üretildiği bilinmektedir. Bu örnekler farklı dönemlerde ve farklı coğrafyalarda ilgi çekici olmuşlardır. Bu ilgi sebebiyle İznik seramikleri satın alınmış ve ya taklit edilmişlerdir. Yurtdışına giden seramik örnekler müze ve özel koleksiyonlarda yer alarak bu alanda üretim yapan sanatçılara ilham kaynağı olmuşlardır.

Fransa’da seramik endüstrisi 19. yüzyılın son yıllarında radikal bir dönüşüm geçirmiştir. Çömleklerin gerçek sanat eserleri olarak görülmesi gerektiğini belirten bir grup avangart seramikçi, zanaatlarını entelektüel ve duygusal bir gayretle geliştirmişlerdir. Seramikte bu “yeniden doğuş” un öncüleri Auguste Delaherche, Ernest Chaplet, Jean Carriès ve Théodore Deck’tir. İngiltere’de gelişen “Arts and Crafts” hareketinin ilkelerine dayanan Art Nouveau sanatçıları işçiliğe dönmeyi vurgulayarak dekoratif sanatta reform yapmaya çalışmışlardır. Art Nouveau sanatçıları, dekoratif sanatta işçiliği ve benzersiz üretimi vurgulamaya çalışmışlardır. Bu seramikçiler kendi küçük atölyelerinde ya da daha büyük kuruluşların bünyelerinde çalışmışlardır (Gökçe, Gökçe 2017). Araştırmada görseller üzerinden Fransa’da bu dönemlerde önemli seramik eserler üreten Lachenal imzalı İznik tarzı seramikler incelenmiştir.

İznik seramiklerinin satın alınarak, hediye verilerek ya da kaçırılarak yurt dışına çıkarılması konuları ayrı ayrı inceleme alanlarıdır. Bu çalışmada yurt dışında bulunan İznik seramiklerinin sanatçılara nasıl ilham olduğu, bu seramiklerden ilham alınarak yapılan yeni eserler ve taklitler incelenmiştir. Benzer çalışmaları olan sanatçılardan Theodore Deck (Gökçe, Gökçe 2017) ve Samson Seramikleri (Gökçe, 2021) ile ilgili araştırmalar yapılmış yine uygulamalar üzerinden incelenmişlerdir ve bu çalışmaların hepsi birbirini takip eden “Avrupa seramiklerinde İznik seramiklerinin etkisi” ni konu alan çalışmalardır. Geleneksel sanatlarda üretilen eserler o sanatın inceliklerini ve özelliklerini öğrenebilmek, anlayabilmek adına önem taşımaktadırlar. Bu çalışma aynı zamanda görsel bir kaynak olma amacı da taşımaktadır.

¹ Bu çalışma “Uluslararası, Hoca Ahmet Yesevi 5. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi” nde sunulmuş ve basılmış bildirinin genişletilmiş halidir.

2. EDMOND LACHENAL ve İZNİK TARZI SERAMİKLERİ

19. yüzyılda Osmanlı'da siyasi olayların ön planda yer almasıyla birlikte İznik geleneği ortadan kalkmıştır. Osmanlı'da bu sanat sönerken Avrupa'da canlanmıştır. Fransa'da İznik seramikleri ilk "modern" stüdyo çömlekçisi olan Joseph-Théodore Deck (1823-1891) tarafından incelenmiş ve üretilmiştir. 1856'da Paris'te kendi atölyesini kuran sanatçı Deck İznik seramiklerini yeniden üretmiştir. Deck'in İznik tarzı üretiminde sentezi, stili ilgi çekici olmuş, yaptığı denemeler ve araştırmalar sonunda çok iyi kalitede eserler üretmiştir. Deck tarzı ile bir çok önemli seramik sanatçısını etkilemiştir (Denny, 2010). Edmond Lachenal Deck'in atölyesinde çalışan sanatçılardan biridir. Fransız seramik sanatında önemli isimlerden biri olan Lachenal'in etkili bir grup 16. yy İznik tarzı seramik üretimi olmuştur.

Edmond Lachenal 15 yaşında, Fransız seramik sanatçısı Theodore Deck'in atölyesinde çalışmaya başlamış ve atölyelerin başına geçmiştir. Seramiğin tüm alanlarında çalışmalar yapan sanatçı "Art Nouveau" tarzın öncülerindendir ve özellikle natüralist tarzda üretimler yapmıştır. Doğu'dan esinlenerek yaptığı seramikler arasında birçok İznik tarzı seramik de bulunmaktadır.

Fransa'da Serves Müze'sinde bulunan 16. Yy İznik seramik tabak (Fotoğraf 1) Theodore Deck (Fotoğraf 2) ve Edmond Lachenal (Fotoğraf 3-4) tarafından tekrar yapılmıştır. Deck'in yaptığı tabakta kullanılan renklerde ve motiflerin boylarının birbirine oranlarında değişiklikler görülmektedir, merkezdeki kompozisyonun etrafına tabak kenarındaki dilim formuna benzer beyaz bir motif orjinalden farklı şekildedir ve orjinalde olmayan bordürün iç kısmına beyaz çerçeve şeklinde çizgi eklenmiştir. Theodore Deck'in bu kompozisyonundan çıkışla ürettiği farklı renkleri kullandığı başka örneklerde mevcuttur (örnekler için bakınız Gökçe, Gökçe 2017). Lachenal'in yaptığı İznik tarzı iki tabakta (Fotoğraf 3-4) bordür kompozisyonu farklı yapılmıştır ve yapraklar yerine rumi motifleri eklenmiştir. Yine Deck'in üretimi gibi bu tabak kompozisyonunda da motiflerin boylarının birbirlerine oranları farklıdır yarım pençler çok daha büyütülmüş ve diğer örneklerin aksine çiçek motiflerinde beyaz renk ve iç kısımlarında kullanılan siyaha yakın mor renk ile motifler ön plana çıkmıştır. Tabakalardan biri İznik seramik tabaktaki gibi zemin boyalıdır (Fotoğraf 4) biri boyasızdır (Fotoğraf 3).

Edmond Lachenal'in imzası olan seramiklere bakıldığında bir kısmında ustası Theodore Deck'in etkisi görülmektedir. İlk dikkat çeken aynı seramik tabakları çalışmış olduklarıdır, ancak bu aynı örneklerle ulaşabildikleri için mi yoksa usta çırak ilişkisinden mi kaynaklıdır? Farklı örnekler de çalışmış olduklarından usta-çırak ilişkisinin etkisi olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda, 1970'lerde Deck'in atölyesine katılan Edmond Lachenal Deck'in atölyesinin baş ressamlığını yapmıştır.

Fotoğraf 1: İznik Seramik Tabak 16. Yy Sevres Müzesi
Kaynak: shorturl.at/hFLPW

Fotoğraf 2: Theodore Deck İznik Tarzı Seramik Tabak 1863 Philadelphia Sanat Müzesi
Kaynak: shorturl.at/twKT3

Fotoğraf 3: Edmond Lachenal İznik Tarzı Seramik Tabak 1889 Victoria & Albert Müzesi ,
Kaynak: shorturl.at/irER3

Fotoğraf 4: Edmond Lachenal İznik Tarzı Seramik Tabak
Kaynak: shorturl.at/csuBM

Fotoğraf 5: 16. Yy İznik Tabak Lourve Müzesi
Kaynak: shorturl.at/cjkJZ

Fotoğraf 6: Theodore Deck İznik Tarzı Seramik Tabak
Kaynak: shorturl.at/mxDVX

Fotoğraf 7: Edmond Lachenal İznik Tarzı Tabak
Kaynak: shorturl.at/kyDF

Fotoğraf 8: Edmon Lachenal İznik Tarzı Tabak
Kaynak: shorturl.at/hCFY3

16. Yy da üretilmiş beyaz zeminli bir İznik tabağı (Fotoğraf 5) hem Theodore Deck (Fotoğraf 6) hem Edmond Lachenal (Fotoğraf 7-8) mavi zeminli yorumlamışlardır. İki örnekte de orjinalden ve birbirlerinden farklı bordür deseni kullanılmıştır. Bordür orjinalden farklıdır ancak diğer motifler benzer kullanılmıştır. Aynı eserden yola çıkarak Lachenal'in ürettiği seramiklerde de (Fotoğraf 7-8) Deck'in çalışmasında olduğu gibi zemin boyanmıştır. Kullanılan motifler ve motiflerin yerleşim şekli aynıdır, ancak merkezde bulunan hatayi motifi farklı bir biçimde tasarlanmıştır, lale ve penç motiflerinin detayları da İznik üretiminden farklı çalışılmıştır. Lachenal'in ürettiği tabaktaki motiflerin çıkışında bulut motifi yer alırken orjinal eserde kökler bulunmaktadır. Lachenal'in tabaklarında lalelerin ve pençlerin yaprakları daha kıvrımlı ve daha estetik yapılmıştır. Genel olarak bu örnek incelendiğinde Deck (Fotoğraf 6) İznik (Fotoğraf 5) üretimine benzer bir üretim yapmışken Lachenal'in tabaklarında (Fotoğraf 7-8) detaylarda orijinale göre farklılıklar görülmektedir.

Fotoğraf 9: 16. Yy İznik Tabak Lourve Müzesi
Kaynak: shorturl.at/wLU38

Fotoğraf 10: Theodore Deck İznik Tarzı Seramik Tabak
Kaynak: shorturl.at/zGQR8

Fotoğraf 11: Lachenal 19.-20. Yy İznik Tarzı Tabak
Kaynak: shorturl.at/bwyH9

Fotoğraf 12: Lachenal 19.-20. Yy İznik Tarzı Tabak
Kaynak: shorturl.at/cfuzV

Fotoğraf 13: Lachenal 19.-20. Yy İznik Tarzı Tabak
Kaynak: shorturl.at/iHIQ9

Lachenal'in ürettiği İznik tarzı seramiklerde orijinal örneklerden farklı bordürler dikkat çekicidir. Çalışmalarda farklı renkler kullanılmış ve bazı çalışmalar deneme yapılmış izlenimi vermektedir. Buradaki örnekte de daha önceki

çalışmada olduğu gibi yine Deck İznik üretimi esere benzer üretim yapmıştır. Araştırmada Lachenal'ın bu desen ile üretmiş olduğu üç tabak bulunmaktadır (Fotoğraf 11-12-13). İncelenen tabakların üçünde de farklı renkler kullanılmıştır ve merkezde aynı motifler bulunsun da bordürler hepsinde farklıdır. Tabağın merkezinde yer alan pençin göbeğinde bulunan rumi motifli Lachenal üretimi olanlarda farklı yorumlanmıştır. Fotoğraf 13'de görülen tabakta diğerlerinden farklı olarak altta motiflerin çıktığı yaprakların yanında yarım penç ile tabağın genelinde daha çok ve büyük yapraklar eklenmiştir. Benzerlik ve farklılıklar sanatçının yaptığı diğer İznik tarzı seramiklerde de görülmektedir.

Fotoğraf 14: 16. Yy İznik Tabak Sevre Ulusal Müzesi
Kaynak: shorturl.at/glwxW

Fotoğraf 15: Lachenal 19.-20. Yy İznik Tarzı Tabak
Kaynak: shorturl.at/dhorF

Fotoğraf 16: 16. Yy İznik Tabak Sevre Ulusal Müzesi Kaynak: Atasoy ve Raby, 1989:265

Fotoğraf 17: Lachenal 19.-20. Yy İznik Tarzı Tabak Kaynak: shorturl.at/jruAR

Lachenal imzalı İznik tarzı seramiklere bakıldığında bazı eserlerde orijinal eserlerden daha süslemeci bir yaklaşım olduğu görülmektedir (Fotoğraf 14-15-16-17). Lachenal imzalı seramik tabak (Fotoğraf 15) incelendiğinde orijinal İznik tabağında görülen lale ve zambak yapraklarını çoğalttığı ve kıvrımlarını arttırdığı görülmektedir. Ayrıca sanatçı yaptığı tabağa (Fotoğraf 15) yarım penç ve yaprak motiflerinden oluşan yoğun bir bordür eklemiştir.

İznik seramiklerinin etkisi ile üretim yapan başka sanatçıların eserleri incelendiğinde eserlerin birçoğunun sanatçıların bulunduğu yerlerdeki müzelerde yer alan orijinal eserlerden esinlenerek ya da kopya edilerek üretildiği görülmüştür. 19.-20. yüzyıllarda orijinal eserler önemli koleksiyonerlerin koleksiyonlarında ya da müzelerde yer almaktaydı. 19. yüzyılda Doğu'ya olan ilginin artması ise, Batılı tüccar ve gezginleri İznik çini ve seramiklerini toplamaya yöneltmiş ve bu objeleri beraberlerinde ülkelerine götürmelerine neden olmuştur. Günümüzde, özellikle Avrupa'da birçok müze ve özel koleksiyonda, çok fazla sayıda İznik çini ve seramiğinin yer aldığı bilinmektedir (Atasoy ve Raby 1989:69). Avrupa'da özellikle 19. yüzyıldan başlayarak bazı koleksiyoncular Osmanlı çini ve seramiklerine büyük bir tutkuyla yaklaşmıştır. İlk koleksiyonculardan biri olan İngiliz Frederick Ducane Godman İstanbul'u ilk kez 1852'de ziyaret etmiştir. Godman'ın British Museum'a bıraktığı koleksiyonu Avrupa'daki en değerli Osmanlı çini ve seramik koleksiyonlarından biridir. Paris'deki Cluny Müzesi, 1865-1878 yılları arasında, konsolos Aguste Salzman tarafından Rodos'ta satın alınan 532 parçalık bir koleksiyona kavuşmuştur. Bu koleksiyon günümüzde Ecouen'deki Rönesans Müzesinde sergilenmektedir. Ayrıca ünlü koleksiyonerlerden bir de Anthony Benaki'dir ve sahip olduğu koleksiyonu kendi adını taşıyan Atina'daki bir müzeye aktarmıştır. Son olarak en etkileyici Osmanlı çini ve seramik koleksiyonu 1898-1938 yılları arasında Klaust Gülbenkyan tarafından oluşturulmuştur. Bu koleksiyon Lizbon'da koleksiyoncunun vakfında sergilenmektedir (Bilgi 2009:493)

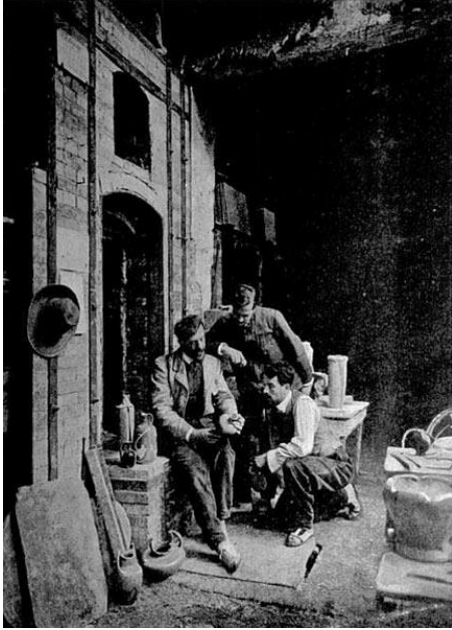
Edmond Lachenal'ın kendi gibi seramikçi olan Jean-Jacques Lachenal ve Raoul Lachenal adlı iki oğlu vardı. Çalışmaları, Louvre, Paris'teki Art Nouveau seramik koleksiyonlarında ve New York'taki Metropolitan Sanat Müzesi'nde yer almaktadır.

Jacques Lachenal'ın erken dönem kariyeri hakkında pek bilgi bulunmamaktadır. Silahlı kuvvetlerde görev yapmış ve çatışmada yaralanmıştır. Teğmen Jacques Lachenal, Alman sağlık görevlileri tarafından savaş alanında yakalanmış ve esir alınmıştır. Almanya'da bir yıl kaldıktan sonra İsviçre'de bir hastaneye tahliye edilerek orada bir

seramik okulu kurmuştur. Birçok askere seramik eğitimi vermiştir. Eserlerinde kübist etki görülmektedir. Ayrıca İznik tarzı birçok eser üretmiştir(<https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de>).

Raoul Lachenal, Babası Edmond'dan eğitim almış, 16 yaşında kendi parçalarını üretmiş ve ilk kez 19 yaşında porselenlerini sergilemiştir. 1911'de kendi porselen atölyesini kurmuş ve seramik üretimini de eklemiştir. Raoul Lachenal daha çok kalıp ile üretim tercih etmiştir. Büyük ölçüde babasının atölyesinde geçirdiği zamanlardan kalma İznik dekorlu eserler üretmiştir. Ayrıca Mısır mavili seramikler de üretmiştir. (<https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de>).

Lachenal seramiklerinde bazılarında Raoul, Jacques, Edmond Lachenal için farklı simge ve harfler kullanılmışken bazılarında sadece “LACHENAL” imzası bulunmaktadır. İmzaların bazıları boya ile bazıları mühür ile yapılmıştır (Resim 77-88).

Resim 18: Edmond Lachenal, Raoul Lachenal, Jean-Jaques Lachenal
Kaynak: <https://www.veniceclayartists.com/its-a-potters-world/>

Resim 19: Raoul Lachenal, Edmond Lachenal, Jean-Jaques Lachenal
Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Edmond_Lachenal

Lachenal imzalı İznik tarzı seramikler incelendiğinde çok sayıda örnek olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada benzer tarzda olan İznik tarzı tabaklardan seçilmiş ve mümkün olduğunca bir arada sunulmaya çalışılmıştır.

Lachenal İmzası Taşıyan İznik Tarzı Seramik Tabaklar

Resim 20: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/czJP2

Resim 21: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/cqPV9

Resim 22: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy

Kaynak: shorturl.at/ezLNP

Resim 23: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/vBD39

Resim 24: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/etEK0

Resim 25: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy

Kaynak: shorturl.at/enrAS

Resim 26: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy

Kaynak: shorturl.at/bvI35

Resim 27: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/fstOW

Resim 28: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/pEOQX

Resim 29: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/iBMV0

Resim 30: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy

Kaynak: shorturl.at/mopD7

Resim 31: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy

Kaynak: shorturl.at/sCEY1

Resim 32: Lachenal İmzalı Tabak 1982
Kaynak: shorturl.at/eszPT

Resim 33: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/gouF4

Resim 34: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/dqvDF

Resim 35: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/enMRX

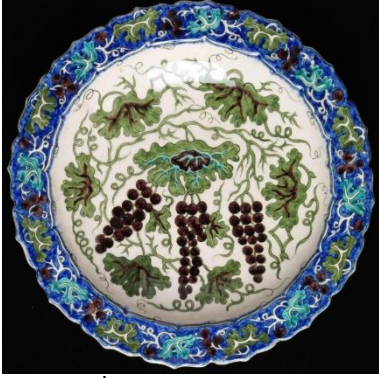
Resim 36: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/msB18

Resim 37: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/iHJNO

Resim 38: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/rGHRU

Resim 39: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/ahsKX

Resim 40: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/cghG7

Resim 41: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/zMT09

Resim 42: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/tDJMY

Resim 43: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/dyRZ7

Resim 44: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/hruI8

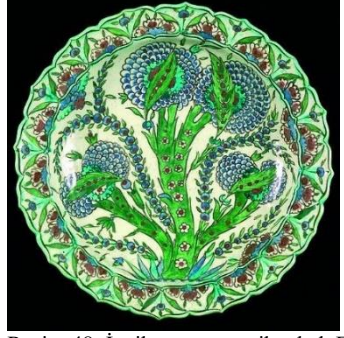
Resim 45: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/IGK79

Resim 46: İznik tarzı seramik tabak Jean-Jacques Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/hrtvD

Resim 47: Edmond Lachenal imzalı seramik tabak
Kaynak: shorturl.at/IAEF6

Resim 48: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/dyBIM

Resim 49: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy Kaynak: shorturl.at/pxJKN

Resim 50: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy.
Kaynak: shorturl.at/fqKMT

Resim 51: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/suyJQ

Resim 52: İznik tarzı seramik tabak Raoul Lachenal 19.-20. Yy Kaynak: shorturl.at/mxCGM

Resim 53: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/dmnEJ

Resim 54: İznik tarzı seramik tabak Jean-Jacques Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/tvDF2

Resim 55: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/bdptP

Resim 56: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/gqgzD

Resim 57: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/iqsDS

Resim 58: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/iIMWX

Resim 59: İznik tarzı seramik tabak Jean-Jacques Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/kxCKR

Resim 60: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/yBU48

Resim 61: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/fsvOS

Resim 62: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/mEIJW

Resim 63: İznik tarzı seramik tabak Jean-Jacques Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/vySTW

Resim 64: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/ghE25

Resim 65: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/hjAX7

Resim 66: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/dxDGI

Resim 67: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/ktNU8

Resim 68: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19. Yy
Kaynak: shorturl.at/ghnrE

Resim 69: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/gswL5

Resim 70: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/dvANU

Resim 71: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/mpCEN

Resim 72: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/dtITV

Resim 73: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/ezBL4

Resim 74: İznik tarzı seramik tabak Edmond Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/q0238

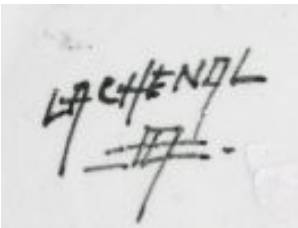
Resim 75: İznik tarzı seramik tabak Jean-Jacques Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/ftK56

Resim 76: İznik tarzı seramik tabak Lachenal 19.-20. Yy
Kaynak: shorturl.at/cpJMW

Lachenal imzası taşıyan farklı İznik tarzı 57 seramik tabak tabloda sunulmuştur (Resim 20-76). Tabloda benzer kompozisyonlu benzer desenlerin kullanıldığı tabaklar birbirini takip etmektedir.

Lachenal İmzalarından Örnekler

Resim 77: Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/gtwzK

Resim 78: Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/zAOUZ

Resim 79: Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/givOS

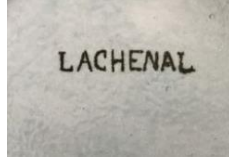
Resim 80:Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/byMS5

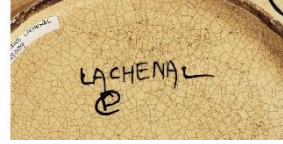
Resim 83:Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/dzSZ3

Resim 86:Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/ixO46

Resim 81:Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/uvyBO

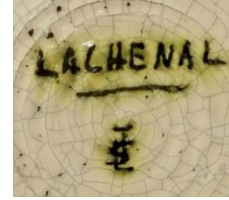
Resim 84: Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/uGMRW

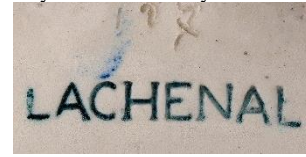
Resim 87: Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/grIT2

Resim 82:Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/mCOV9

Resim 85:Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/lyRS9

Resim 88: Lachenal imzası
Kaynak: shorturl.at/cqyHN

3. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Sanat eserlerinde üretildikleri ilk dönemlerden beri kültürlerarası etkileşimin izleri görülmektedir. Sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan “Arts and Crafts” akımı ile sanat alanında bir nevi eskiye dönüş başlamıştır. Bu dönemde sanat eserlerinin üretilmesinde sanat müzeleri ve koleksiyonlar önemli rol oynamışlardır. Aynı dönemde Doğu’ya olan ilginin de etkisi ile Osmanlı dönemi İznik çinileri koleksiyonların önemli parçaları haline gelirken sanatçılara da ilham kaynağı olmuşlardır. Bu sanatçılardan ve atölyelerden bazıları Samson, Theodore Deck, Boch Freres, Zsolnay ve Cantagalli’dır.

Lachenal’lerin ürettiği İznik tarzı seramikler incelendiğinde daha iyiyi yapmak için deneme yaptıkları incelenen örneklerde görülmektedir. Ürettikleri İznik tarzı seramiklerin bazılarında birebir desenler kullanılmış bazılarında orjinallerdeki desen ve renklerden etkilenilmiştir. Örnekler incelendiğinde aynı desen ile birkaç farklı üretim yapıldığı görülmektedir bu da hazırlanan desenlerin şablon olarak kullanılmış ve aynı desen ile birkaç üretim yapılmış olabileceğini düşündürmektedir. Lachenal üretimi olan İznik tarzı tabaklarda farklı bordürler, farklı renkler, daha fazla kıvrımlı dallar-yapraklar ve daha süslemeci bir bezeme tarzı etkilidir.

İncelenen eserlerin altında “Lachenal” imzası bulunduğu belirtilmektedir, bazılarında üretenlerin baş harfleri de yer almaktadır ancak hepsinde yoktur. Bu sebeple seramikler araştırmada «Lachenal Seramikleri» adı altında genel olarak ele alınmışlardır.

Günümüzde özellikle sosyal medya, görsel diğer kaynaklar çağımız sanatçılarını, sanatçı adaylarını ve öğrencileri etkilemektedir. Bazı müze ve koleksiyonlarda bulunan bir çok eser halen kitap ya da kataloglarda yer almamaktadır. Sergilerde, müzelerde veya sosyal medyada karşılaşılan eserler üretimde birçok kişiye ilham olmaktadır. Bu alanda çalışma yapan sanatçılara ilham olacak görsel kaynakların bilinçli olarak artırılması önem taşımaktadır. Her yaklaşımın her görselin yeni bir kapı açacağı ve ya yeni bir üretime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Atasoy, N., Raby, J. (1998). İznik Seramikleri, İstanbul, AlexandriaPress (TEB) Türkiye Ekonomi Bankası.
- Bilgi, H., (2009). Ateşin Oyunu Sadberk Hanım Müzesi ve Ömer Koç Koleksiyonlarından İznik Çini ve Seramikleri, İstanbul, Türkiye: Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi Yayınları.
- Denny, W. B. (2010). Iznik: The artistry of Ottoman ceramics, Thames & Hudson.
- Gökçe, E., Gökçe C. (2017). “Avrupa’da Osmanlı Dönemi Seramiklerinin Etkisi: Theodore Deck”, SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi, 2017 (18): 428-447.
- Gökçe, E. (2021). “İznik Tarzı Samson Seramikleri”, SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi, 2021 (55): 91-103.
- <https://www.photo.rmn.fr/archive/03-009370-2C6NU045H8E2.html> (E.t. 11.10.2021)
- <https://philamuseum.org/collection/object/72090> (E.t. 11.10.2021)

<https://collections.vam.ac.uk/item/O122993/dish-lachenal - edmond> (E.t. 11.10.2021)

[https://encyclopedia.design/2021/06/21/edmond-lachenal-1855-1948-french-sculptor-andceramicist/\(E.t.11.10.2021\)](https://encyclopedia.design/2021/06/21/edmond-lachenal-1855-1948-french-sculptor-andceramicist/(E.t.11.10.2021))

<https://www.photo.rmn.fr/archive/04-514154-2C6NU0 7YYWWN.html> (E.t. 11.10.2021)

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/207535> (E.t. 12.10.2021)

https://www.invaluable.com/auction-lot/-1c9E14E33B1E?utm_source=inv_kwalert&utm_medium=email&utm_campaign=keywordalertlive&utm_term=2(E.t. 12.10.2021)

<https://www.drouot-estimations.com/lot/24 722/5526536> (E.t. 12.10.2021)

<https://www.photo.rmn.fr/archive/06-5266912C 6NU 0PW4FG8.html> (E.t. 12.10.2021)

<https://www.sothebys.com/en/buy/auction/2020/arts-of-the-islamic-world-india-including-fine-rugs-and-carpets/a-large-theodore-deck-iznik-style-pottery-dish> (E.t. 07.02.202)

<https://www.ebay.com/itm/164562847259> (E.t. 12.10.2021)

https://www.auction.fr/_fr/lot/edmond-lachenal-1855-1930-plat-creux-3872224(E.t. 12.10.2021)

<https://www.ebay.fr/itm/393627035467?hash=item5ba5ffe74b:g:o8QAAOSwI9le9HvO>(E.t. 12.10.2021)

<https://www.photo.rmn.fr/archive /09-582452-2C6NU0KXI3ED.html> (E.t. 13.10.2021)

https://www.auction.fr/_fr/lot/lachenal-plat-de-style-iznik-ceramique-emaillee-polychrome-d-24-5-cm-prix-15438310 (E.t. 13.10.2021)

<https://www.invaluable.com/auction-lot/wound-workshop-lachenal-of-bievre-dish-imitation-67-c-gd6w9v4v0z#>(E.t. 14.10.2021)

<https://www.veniceclayartists.com/its-a-potters-world/>(E.t. 14.02.2022)

https://en.wikipedia.org/wiki/Edmond_Lachenal(E.t. 14.10.2021)

<https://www.invaluable.com/auctionlot/lachenal-glazed-pottery-dish-of-iznik-design-84-c-f5d4aa69a5E.t.> (14.02.2022)

<https://www.mutualart.com/Artwork/SQUARE/48DECf3F1F1962B3> (E.t. 14.02.2022)

<https://www.tessiersarrou.com/en/ lot/77422/6600637?npp=50&offset=410&> (E.t. 14.02.2022)

<https://www.invaluable.com/auction-lot/plat-en-ceramique-polychrome-a-decor-fleuri-signe-142-c-e744ebde71>(E.t. 28.02.2022)

<http://www.minervaauctions.com/en/aste/auction138/2781-manifattura-lachenal-francia-prim-quarto-del-secolo-xx-piatto-in-ceramica-in-stile-iznik/>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.gros-delettrez.com/lot/22326/5016338?npp=10000&>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.estim-nation.fr/lot/96229/10554408>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.gros-delettrez.com/lot/22326/5016338?offset=180&>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.invaluable.com/auction-lot/a-lachenal-pottery-persian-wall-plate-333-c-13288bf576>(E.t. 28.02.2022)

<https://picclick.fr/c%C3%A9ramique-sign%C3%A9-EdmondLACHENAL1855-1948-iznik-plat-creuxfaience324982183606.html#&gid=1&pid=3>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.estim-nation.fr/lot/96229/10554407?> (E.t. 28.02.2022)

https://www.icollector.com/EDMOND-LACHENAL-Ch-tillon-sous-Bagneux-Wandteller-Keramik-Heller-Scherben-reliefierte-D_11366039(E.t. 28.02.2022)

<https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.lotsearch.net/lot/edmond-lachenal-1855-1930-grand-plat-creux-51385340?searchID=3217934> (E.t.28.02.2022)

<https://www.lotsearch.net/lot/edmond-lachenal-1855-1948-large-plat-creux-52320013?searchID=3217934>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.photo.rmn.fr/archive/16-577787-2C6NU0AEK3JKR.html>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.grosdelettrez.com/lot/11246/2181064?refurl=Grand+plat+%C3%A0+bord+chantourn%C3%A9+en+c%C3%A9ramique+%C3%A0+d%C3%A9cor+polychrome+dans+le+style+d%27Iznik%2C+orn%C3%A9+de+trois+t> (E.t. 28.02.2022)

<https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:44>(E.t. 28.02.2022)

<https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-grand-plat-creux-de-fo-112-c-33b4217bbc>(E.t. 28.02.2022)

[http://collections.vam.ac.uk/item/O340222/dish-lachenal-edmond/\(E.t. 28.02.2022\)](http://collections.vam.ac.uk/item/O340222/dish-lachenal-edmond/(E.t. 28.02.2022))

[http://akerart.com/pages/moyenne.php?id=157\(E.t. 28.02.2022\)](http://akerart.com/pages/moyenne.php?id=157(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1948-241-c-ad6496caed\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1948-241-c-ad6496caed(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/lachenal-45-c-e954bf1b51\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/lachenal-45-c-e954bf1b51(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-6-c-cef3bdaa80\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-6-c-cef3bdaa80(E.t. 28.02.2022))

[https://www.osenat.com/lot/117067/16007340?refurl=Edmond+LACHENAL+%281855-1930%29%3Cbr%2F%3E%3Cbr%2F%3E%0Apetite+coupe+en+fa%C3%AFence+bleu+et+vert+%C3%A0+bord+chantourn%C3%A9+le+go%C3%BBtv \(E.t. 28.02.2022\)](https://www.osenat.com/lot/117067/16007340?refurl=Edmond+LACHENAL+%281855-1930%29%3Cbr%2F%3E%3Cbr%2F%3E%0Apetite+coupe+en+fa%C3%AFence+bleu+et+vert+%C3%A0+bord+chantourn%C3%A9+le+go%C3%BBtv (E.t. 28.02.2022))

[https://www.debaecque.fr/en/lot/81812/7702631?offset=60&\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.debaecque.fr/en/lot/81812/7702631?offset=60&(E.t. 28.02.2022))

[https://www.1stdibs.com/en-gb/furniture/dining-entertaining/platters-serveware/charger-jean-jacques-lachenal/id-f_527116/\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.1stdibs.com/en-gb/furniture/dining-entertaining/platters-serveware/charger-jean-jacques-lachenal/id-f_527116/(E.t. 28.02.2022))

[http://akerart.com/pages/moyenne.php?id=169\(E.t. 28.02.2022\)](http://akerart.com/pages/moyenne.php?id=169(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-vers-1900-plat-creux-en-ceramique-137-c-6st7qatsyi\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-vers-1900-plat-creux-en-ceramique-137-c-6st7qatsyi(E.t. 28.02.2022))

[https://www.tajan.com/auction-lot/EDMOND-LACHENAL-\(1855-1930\)_E864050BB7\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.tajan.com/auction-lot/EDMOND-LACHENAL-(1855-1930)_E864050BB7(E.t. 28.02.2022))

[https://www.aguttes.com/lot/15552/2873205?refurl=Plat+creux+circulaire+polylob%C3%A9+en+fa%C3%AFence+%C3%A9mail%C3%A9+polychrome+%C3%A0+d%C3%A9cor+Iznik+de+motifs+floraux.+Vers+\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.aguttes.com/lot/15552/2873205?refurl=Plat+creux+circulaire+polylob%C3%A9+en+fa%C3%AFence+%C3%A9mail%C3%A9+polychrome+%C3%A0+d%C3%A9cor+Iznik+de+motifs+floraux.+Vers+(E.t. 28.02.2022))

[https://www.millon.com/catalogue/vente1607-orient-classique-art-trendy/lot470-edmond-lachenal\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.millon.com/catalogue/vente1607-orient-classique-art-trendy/lot470-edmond-lachenal(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/raoul-lachenal-1885-1956-225-c-x1qfj9wt4f\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/raoul-lachenal-1885-1956-225-c-x1qfj9wt4f(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-iznick-style-faience-charger-1900-304-c-04d4ffe90d\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-iznick-style-faience-charger-1900-304-c-04d4ffe90d(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/jean-jacques-lachenal-french-19-20th-century-rose-79046-c-8714548906\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/jean-jacques-lachenal-french-19-20th-century-rose-79046-c-8714548906(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-grand-plat-creux-de-for-113-c-022482e9dd\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-grand-plat-creux-de-for-113-c-022482e9dd(E.t. 28.02.2022))

[https://www.boisgirard-antonini.com/lot/26569/5657398\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.boisgirard-antonini.com/lot/26569/5657398(E.t. 28.02.2022))

[https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:44\(E.t. 28.02.2022\)](https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:44(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/a-lachenal-iznik-style-glazed-earthenware-charger-163-c-efd4eeea8b\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/a-lachenal-iznik-style-glazed-earthenware-charger-163-c-efd4eeea8b(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/assiette-creuse-de-lachenal-dans-le-style-124-c-ce6b5b24d3\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/assiette-creuse-de-lachenal-dans-le-style-124-c-ce6b5b24d3(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1948-154-c-15b48c7928\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1948-154-c-15b48c7928(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/lachenal-raoul-1885-1956-fr-assiette-festonnee-ci-107-c-42642c6bc8\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/lachenal-raoul-1885-1956-fr-assiette-festonnee-ci-107-c-42642c6bc8(E.t. 28.02.2022))

[https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46\(E.t. 28.02.2022\)](https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/jean-jacques-lachenal-french-19-20th-century-peac-79044-c-dfb4f2e86b\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/jean-jacques-lachenal-french-19-20th-century-peac-79044-c-dfb4f2e86b(E.t. 28.02.2022))

[https://www.proantic.com/en/display.php?id=717093\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.proantic.com/en/display.php?id=717093(E.t. 28.02.2022))

[https://www.proantic.com/display.php?id=506807\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.proantic.com/display.php?id=506807(E.t. 28.02.2022))

[https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46\(E.t. 28.02.2022\)](https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46(E.t. 28.02.2022))

[https://www.photo.rmn.fr/archive/99-023604-2C6NU049LAKQ.html\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.photo.rmn.fr/archive/99-023604-2C6NU049LAKQ.html(E.t. 28.02.2022))

[invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-ecole-francaise-ceramique-plat-303-c-8f9dbfe9ff\(E.t. 28.02.2022\)](invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-ecole-francaise-ceramique-plat-303-c-8f9dbfe9ff(E.t. 28.02.2022))

[https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:41\(E.t. 28.02.2022\)](https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:41(E.t. 28.02.2022))

[invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-170-c-725498b9b5\(E.t. 28.02.2022\)](invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-1855-1930-170-c-725498b9b5(E.t. 28.02.2022))

[https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46\(E.t. 28.02.2022\)](https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46(E.t. 28.02.2022))

[https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-vers-1900-plat-creux-en-ceramique-136-c-3ql6cevomb\(E.t. 28.02.2022\)](https://www.invaluable.com/auction-lot/edmond-lachenal-vers-1900-plat-creux-en-ceramique-136-c-3ql6cevomb(E.t. 28.02.2022))

[https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:43\(E.t. 28.02.2022\)](https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:43(E.t. 28.02.2022))

<https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:46>http://akerart.com/dossier_iznik/iznik_europeenne.php(E.t. 28.02.2022)

https://www.auction.fr/_en/lot/lachenal-edmond-1855-1930-plat-a-feuille-saz-dans-le-style-iznik-fin-xixe-8111293(E.t. 28.02.2022)

<http://www.anaviangallery.com/servlet/q.QDisplayItemDetail?in=5665x>” (E.t. 28.02.2022)

<https://en.calameo.com/read/001332612b6307d5d15de:42>(E.t. 28.02.2022)